

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**ZAKON O
ORGANIZACIJAMA I REPREZENTATIVNIM ORGANIZACIJAMA OSOBA SA
INVALIDITETOM I CIVILNIH ŽRTAVA RATA**

Sarajevo, juli 2018. godine

ZAKON O ORGANIZACIJAMA I REPREZENTATIVNIM ORGANIZACIJAMA OSOBA SA INVALIDITETOM I CIVILNIH ŽRTAVA RATA

I – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

Ovim zakonom uređuje se postupak i uslovi sticanja statusa organizacije osoba sa invaliditetom i organizacije civilnih žrtava rata, statusa reprezentativne organizacije osoba sa invaliditetom i reprezentativne organizacije civilnih žrtava rata, područje djelovanja, svrha i ciljevi djelovanja, zadaci, vođenje registra organizacija, finansiranje, kao i druga pitanja od značaja za funkcionisanje organizacija na nivou općina, kantona i Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

Član 2.

(Definicije)

(1) U smislu ovog zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- a) organizacija – udruženje građana koje je u smislu ovog zakona ostvarilo status organizacije osoba sa invaliditetom, odnosno organizacije civilnih žrtava rata, ili reprezentativne organizacije osoba sa invaliditetom, odnosno reprezentativne organizacije civilnih žrtava rata.
- b) organizacija osoba sa invaliditetom, (u daljem tekstu: OOSI) je udruženje koje okuplja osobe sa istom vrstom invaliditeta, urođenog ili stečenog van ratnih okolnosti, kao i udruženje koje okuplja osoba sa statusom invalida rada bez obzira na vrstu invaliditeta, a koje djeluje u interesu svoga članstva i u javnom interesu, na svim područjima od značaja za njihov položaj, a koja su definirana UN Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom (u daljem tekstu: Konvencija);
- c) organizacija civilnih žrtava rata, (u daljem tekstu: OCŽR) je udruženje koje okuplja osobe sa utvrđenim statusom civilne žrtve rata (u daljem tekstu: CŽR), djeluje u interesu svoga članstva i u javnom interesu, na svim područjima koja su definirana Konvencijom kao i drugim područjima od značaja za njihov položaj;
- d) reprezentativna općinska OOSI je organizacija koja okuplja najveći broj redovnih članova iste vrste invaliditeta ili redovnih članova sa statusom invalida rada sa područja jedne općine.
- e) reprezentativna kantonalna OOSI je organizacija koja, iz većine općina tog kantona, okuplja najveći broj redovnih članova iste vrste invaliditeta ili redovnih članova sa statusom invalida rada.
- f) reprezentativna federalna OOSI je organizacija koja okuplja najveći broj redovnih članova iste vrste invaliditeta ili redovnih članova sa statusom invalida rada, i organizacija članica sa područja najmanje pet kantona.
- g) reprezentativna općinska OCŽR je organizacija koja okuplja najveći broj redovnih članova sa utvrđenim statusom CŽR iz populacije osoba sa invaliditetom (u daljem tekstu: OSI), i članova porodice civilne žrtve rata sa područja jedne općine.

- h) reprezentativna kantonalna OCŽR je organizacija koja, iz većine općina tog kantona, okuplja najveći broj redovnih članova sa utvrđenim statusom CŽR iz populacije OSI i članova porodice CŽR.
 - i) reprezentativna federalna OCŽR je organizacija koja okuplja najveći broj redovnih članova sa utvrđenim statusom CŽR iz populacije OSI i članova porodice CŽR i organizacija članica, sa područja najmanje pet kantona.
 - j) reprezentativnost na području općine, kantona ili Federacije može steći i OCŽR koja okuplja najveći broj redovnih članova posebne kategorije CŽR sa područja te općine, kantona ili Federacije.
- (2) Član OOSI i OCŽR i reprezentativne OOSI i OCŽR može biti redovni i pomažući.
 - (3) Redovni član OOSI i reprezentativne OOSI može biti osoba kod koje je nalazom, ocjenom i mišljenjem nadležne zdravstvene ustanove ili Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja ili druge nadležne institucije, odnosno upravnim aktom nadležnog organa, utvrđen fizički, mentalni, senzorni ili intelektualni invaliditet, koji je urođen ili stečen van ratnih okolnosti, odnosno posljedica profesionalnog oboljenja ili povrede na radu.
 - (4) Redovni član OCŽR i reprezentativne OCŽR može biti osoba koja u skladu sa važećim propisom ima utvrđen status CŽR.
 - (5) Pomažući član OOSI i OCŽR i reprezentativne OOSI i OCŽR može biti bilo koje fizičko ili pravno lice koje na različite načine pomaže rad ovih organizacija.
 - (6) Članstvo reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR čine redovni članovi pojedinih organizacija članica i redovni članovi reprezentativne organizacije, koji pristupe organizaciji u skladu sa njenim utvrđenim procedurama.

II – PRINCIPI DJELOVANJA

Član 3.

(Djelatnost)

- (1) Djelatnost koju obavlja OOSI i OCŽR, odnosno reprezentativna OOSI i OCŽR je neprofitna.
- (2) U skladu sa važećim propisima, organizacije iz stava (1) ovog člana mogu obavljati i profitnu djelatnost, pri čemu ona ne smije biti organizovana kao osnovna djelatnost.
- (3) Dobit ostvarena obavljanjem djelatnosti može se koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva organizacije utvrđenih statutom.

Član 4.

(Standardi djelovanja)

OOSI i OCŽR, djeluju u područjima od značaja za položaj OSI i CŽR, koja su definisana Konvencijom, važećom Politikom u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini, te prioritetima utvrđenim u strateškim dokumentima u oblasti invalidnosti u Federaciji.

Član 5.

(Svrha i cilj djelovanja)

Svrha OOSI i OCŽR je da na osnovama dobrovoljnog udruživanja i zajedničkih potreba promovišu i zagovaraju, štite i ostvaruju interese populacije koju okupljaju, s ciljem uživanja propisanih prava, postizanja jednakih mogućnosti i njihovog punog uključivanja.

Član 6.

(Zadaci)

- (1) Radi postizanja svrhe i cilja djelovanja, u okviru svojih redovnih aktivnosti OOSI i OCŽR, odnosno reprezentativna OOSI i reprezentativna OCŽR izvršavaju sljedeće zadatke:
- a) utvrđuju interese i zagovaraju prava i potrebe OSI i CŽR u svim područjima od značaja za njihov položaj;
 - b) doprinose senzibilizaciji javnosti i podizanju društvene svijesti o problemima i položaju OSI i CŽR;
 - c) djeluju po pitanjima prevencije nastanka invaliditeta;
 - d) kreiraju i provode programe koji pojedinim grupama OSI i CŽR omogućavaju aktivno učešće, pristupačnost, uključivanje i neovisno življenje;
 - e) pružaju podršku pri ostvarivanju prava i potreba OSI i CŽR u oblastima socijalne i zdravstvene zaštite, odgoja i obrazovanja, rehabilitacije, radnog osposobljavanja i zapošljavanja, pravne zaštite, kulture, sporta i rekreacije;
 - f) provode aktivnosti i programe koji su u funkciji sprečavanja i ublažavanja društvenih i psihičkih posljedica invaliditeta, te razvijanja socijalnih vještina OSI i CŽR;
 - g) rade na poboljšavanju razumijevanja i provođenju odredbi Konvencije i drugih značajnih međunarodnih dokumenata koji uključuju pitanja invaliditeta, kako među populacijom koju okupljaju, tako i u sredini u kojoj djeluju;
 - h) rade na informiranosti OSI i CŽR o njihovim pravima i obavezama;
 - i) zagovaraju i djeluju na rješavanju pitanja arhitektonske i informacijsko-komunikacijske pristupačnosti, (uklanjanje arhitektonskih barijera, uvođenje i korišćenje savremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija kao i znakovnog jezika, Braillevog pisma, augmentativne i alternativne komunikacije, te svih drugih dostupnih sredstava, načina i oblika komunikacije po izboru OSI i CŽR);
 - j) kontinuirano rade na unapređenju kapaciteta organizacije;
 - k) osiguravaju transparentnost i javnost rada i rezultata rada.
 - l) potiču aktivnosti nadležnih institucija u cilju što uspješnijeg i bržeg rješavanja pitanja OSI i CŽR;
 - m) sudjeluju u aktivnostima nadležnih institucija u kreiranju i definiranju mjera i akata koji uređuju pitanja od interesa za OSI i CŽR;
 - n) uspostavljaju i razvijaju saradnju s državnim institucijama, drugim OOSI i nevladinim organizacijama, na domaćem i međunarodnom nivou;
- (2) OOSI i OCŽR mogu izvršavati i druge aktivnosti i zadatke koji su na osnovama općeg interesa članstva definirani osnivačkim aktima i programima organizacije.

III - STICANJE STATUSA OOSI I OCŽR

Član 7.

(Podnošenje zahtjeva)

Zahtjev za sticanje statusa OOSI i OCŽR, podnosi se:

- a) za OOSI i OCŽR – koje su kao udruženja građana upisane u kantonalne registre udruženja – nadležnom kantonalnom ministarstvu koje vrši nadzor nad radom ovih organizacija (u daljem tekstu: nadležno kantonalno ministarstvo);
- b) za OOSI i OCŽR - koje su kao udruženja građana upisane u federalni registar udruženja – Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo);

Član 8.

(Uslovi za sticanje statusa OOSI i OCŽR)

- (1) Status OOSI i OCŽR može steći udruženje koje ispunjava sljedeće uslove:
 - a) da je registrovano u skladu sa važećim propisima,
 - b) da izvršava obaveze utvrđene u čl. 5. i 6. ovog zakona na osnovu akta o osnivanju i statuta,
 - c) da okuplja odgovarajući broj redovnih članova organizacije i to:
 - 1) za općinske OOSI i OCŽR minimalno 10 članova
 - 2) kantonalne OOSI i OCŽR minimalno 50
 - 3) federalne OOSI i OCŽR minimalno 100 članova
 - d) da raspolaže odgovarajućim tehničkim, materijalnim i ljudskim resursima za izvršavanje ciljeva i zadataka utvrđenih ovim zakonom i statutom organizacije.
- (2) Izuzetak predstavljaju OOSI i OCŽR sa područja Bosansko-podrinjskog kantona, Posavskog kantona i Kantona 10., koji mogu imati pola od definiranog minimalnog broja članova iz stava (1) tačka c) ovog zakona.

Član 9.

(Dokazi o ispunjavanju uslova)

Uz zahtjev za sticanje statusa OOSI i OCŽR, dostavlja se:

- a) rješenje o registraciji udruženja u skladu sa važećim propisima o udruženjima i fondacijama,
- b) statut,
- c) spisak članova organa upravljanja,
- d) dokaz o broju redovnih članova, dostavljen u propisanoj aplikaciji, čiji će se sadržaj utvrditi posebnim aktom iz člana 23. ovog zakona,
- e) dokaz o posjedovanju tehničkih, materijalnih i ljudskih resursa za izvršavanje ciljeva i zadataka utvrđenih ovim zakonom i statutom.

Član 10.

(Odlučivanje)

- (1) O zahtjevu za utvrđivanje statusa OOSI i OCŽR, u skladu sa članom 7. ovog zakona, a na osnovu uslova propisanih u članu 8. ovog Zakona rješava nadležno kantonalno, odnosno Federalno ministarstvo (u daljem tekstu: nadležno ministarstvo).

- (2) Rješenje kojim se rješava po zahtjevu iz stava (1) ovog člana, nadležno ministarstvo donosi na osnovu prijedloga komisije, koja se formira radi utvrđivanja ispunjenosti uslova predviđenih ovim zakonom.
- (3) Komisija iz stava (2) ovog člana, može se formirati kao ad hoc komisija ili stalno tijelo.

IV - STICANJE STATUSA REPREZENTATIVNOSTI

Član 11.

(Utvrdjivanje statusa reprezentativnosti)

Status reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR, utvrđuje nadležno ministarstvo iz člana 10., stav (1) ovog zakona, a u skladu sa članom 7. ovog zakona, putem provođenja postupka javnog poziva za prikupljanje zahtjeva radi utvrđivanja statusa reprezentativnosti (u daljem tekstu: javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti).

Član 12.

(Uslovi za sticanje statusa reprezentativnosti)

Status reprezentativnosti može steći OOSI i OCŽR koja ispunjava sljedeće uslove:

- a) da okuplja najveći broj redovnih članova na području općine, kantona ili Federacije, pri čemu kantonalna reprezentativna organizacija, mora okupljati redovne članove iz većine općina tog kantona i to najmanje po tri člana iz jedne općine, a federalna reprezentativna organizacija mora imati članice – kantonalne organizacije, u najmanje pet kantona, od kojih su minimalno dvije reprezentativne;
- b) da uspješno realizuje programe u vezi sa zadacima iz člana 6. ovog zakona.

Član 13.

(Javni poziv)

- (1) Redovan javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti objavljuje se svake tri godine.
- (2) Prije isteka roka od tri godine, može se objaviti vanredni javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti ukoliko reprezentativna organizacija za određenu vrstu invaliditeta, iz razloga propisanih ovim zakonom, izgubi taj status.
- (3) Vanredni javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti objavljuje se samo za onu vrstu invaliditeta, koju je predstavljala organizacija koja je izgubila status reprezentativnosti.
- (4) Vanredni javni poziv objavljuje se u roku od 30 dana od dana objave rješenja o prestanku statusa reprezentativnosti u službenim glasilima.
- (5) Status reprezentativnosti koji je organizacija stekla po vanrednom javnom pozivu, utvrđuje se za period do isteka roka od tri godine, kada je predviđeno objavljivanje redovnog javnog poziva.

Član 14.

(Dokazi u postupku javnog poziva)

- (1) Po javnom pozivu za utvrđivanje statusa reprezentativnosti obavezno se dostavljaju sljedeći dokazi:
 - a) dokaz o stečenom statusu OOSI i OCŽR,
 - b) dokaz o ukupnom broju redovnih članova, a u skladu sa članom 12., tačka a) ovog zakona, za kantonalne reprezentativne organizacije dokaz o njihovoj teritorijalnoj zastupljenosti, a za federalne reprezentativne organizacije i dokaz o broju članica;
 - c) dokaz o angažovanosti na izvršavanju zadataka iz člana 6., tačka l) m) i n) ovog zakona.
- (2) Javnim pozivom može se zatražiti i dostavljanje dodatne dokumentacije, u skladu sa aktuelnim prioritetima strateških dokumenata za unaprjeđenje položaja osoba sa invaliditetom

Član 15.

(Komisija za provođenje javnog poziva)

- (1) Javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti objavljuje se u službenim glasilima i najmanje dva dnevna lista.
- (2) Radi provođenja postupka javnog poziva formira se komisija koja utvrđuje ispunjenost kriterija za sticanje statusa reprezentativnosti.
- (3) Na prijedlog komisije iz stava (2) ovog člana, nadležno ministarstvo donosi rješenje kojim se OOSI, odnosno OCŽR, utvrđuje status reprezentativnosti, ili rješenje kojim se ovaj zahtjev odbija.

V – ZAJEDNIČKE ODREDBE O STATUSU OOSI, OCŽR I STATUSU REPREZENTATIVNOSTI

Član 16.

(Dvostruko članstvo)

Ukoliko se u postupku utvrđivanja statusa OOSI i OCŽR i statusa reprezentativnosti, utvrdi dvostruko članstvo jedne osobe ili organizacije, iste se neće uzimati u obzir prilikom utvrđivanja statusa niti za jednu organizaciju.

Član 17.

(Prestanak statusa)

- (1) Prestanak statusa OOSI i OCŽR, kao i statusa reprezentativnosti utvrdit će se rješenjem nadležnog ministarstva, i to:
 - a) po zahtjevu nosioca statusa;
 - b) brisanjem udruženja iz registra udruženja prema važećim propisima o udruženjima i fondacijama;
 - c) ukoliko nosilac statusa ne djeluje u skladu sa čl. 4., 5. i 6. ovog zakona;
 - d) ukoliko se u postupku redovnog ili vanrednog nadzora, utvrdi da je nosilac statusa prestao ispunjavati bilo koji od uslova propisanih ovim zakonom;
 - e) ukoliko se utvrdi nenamjensko trošenje sredstava (član 32., stav (2) ovog zakona);
- (2) OOSI i OCŽR kojoj je utvrđen prestanak statusa, novi zahtjev za utvrđivanje statusa, može podnijeti po isteku roka od jedne godine od dana objave rješenja u službenim glasilima.

- (3) Reprezentativna OOSI i OCŽR, kojoj je utvrđen prestanak statusa reprezentativnosti iz razloga propisanih u članu 32., stav (2) ovog zakona nema pravo prijave na prvi sljedeći redovni javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti.
- (4) Rokovi iz stava (3) ovog člana računaju se od dana donošenja rješenja o prestanku statusa.

Član 18.

(Primjena propisa)

- (1) U postupku utvrđivanja i prestanka statusa OOSI i OCŽR i statusa reprezentativnosti, kao i u postupku redovnog i vanrednog nadzora, primjenjuje se Zakon o upravnom postupku, („Službene novine Federacije BiH), broj: 2/98 i 48/99), izuzev u dijelu postupka koji je odredbama ovog zakona posebno uređen.
- (2) Protiv rješenja u postupcima iz ovog zakona, ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (3) Organizacija koja ostvari pozitivan ishod u upravnom sporu za utvrđivanje statusa reprezentativnosti ne može ostvariti pravo na retroaktivno finansiranje po odredbama ovog zakona.
- (4) Finansiranjem u skladu sa odredbama ovog zakona, smatrat će se i finansiranje organizacije kojoj su eventualno dodijeljena sredstva u budžetskoj godini prije prestanka statusa reprezentativnosti.
- (5) U slučaju iz stava (4) ovog člana, organizacija nije dužna vratiti dodijeljena sredstva.

VI - UDRUŽIVANJE

Član 19.

(Udruživanje organizacija)

- (1) OOSI i OCŽR, kao i reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR, koje djeluju na nivou općine, kantona i Federacije, mogu se međusobno udruživati i formirati koordinaciju, vijeće i dr. (daljem tekstu: organizacija udruženja).
- (2) Za formiranje organizacije udruženja potrebno je najmanje pet članica organizacija, predstavnic različitih vrsta invaliditeta.
- (3) Udruživanje iz stava (1) ovog člana zasniva se i reguliše sporazumom, u kojem se navode ciljevi, zadaci i odgovornosti udruženih organizacija.
- (4) Sporazum o udruživanju dostavlja se nadležnom ministarstvu iz člana 7. ovog zakona.
- (5) Organizacije koje se udružuju međusobno su ravnopravne, a udruživanje nije uslovljeno statusom reprezentativnosti.
- (6) Organizacija udruženja ne može steći status OOSI i OCŽR.

Član 20.

(Svrha udruživanja organizacija)

- (1) Svrha i uloga organizacije udruženja je da kreira jedinstvenu platformu djelovanja svih udruženih organizacija i u tom smislu nastupa pred nadležnim državnim organima i međunarodnim organizacijama i institucijama, te ovim organima kada je to potrebno predlaže rješenja koja su u interesu populacije koju predstavljaju kao i predstavnike za učešće u radnim grupama i tijelima.
- (2) Interes organizacije udruženja mora odražavati interese svih članica.

VII – REGISTAR

Član 21.

(Uspostavljanje i vođenje registra)

Registar OOSI i OCŽR, kao i registar reprezentativnih OOSI i reprezentativnih OCŽR, u okviru postojeće elektronske baze podataka, uspostavlja Federalno ministarstvo, a vode nadležna ministarstva iz člana 10., stav (1) ovog zakona.

Član 22.

(Sadržaj registra)

(1) Za svaku OOSI i OCŽR, u registar se obavezno unosi sljedeće:

a) zahtjev za utvrđivanje statusa i to:

- 1) datum podnošenja,
- 2) naziv i sjedište organizacije,
- 3) ime i prezime lica ovlaštenog za predstavljanje i zastupanje,
- 4) vrsta traženog statusa - OOSI i OCŽR ili reprezentativna OOSI i OCŽR,
- 5) lista redovnih članova koja sadrži ime, prezime i jedinstveni matični broj svakog člana,
- 6) vrsta i stepen invaliditeta svakog člana;

b) redni broj upisa;

c) rješenje o dodjeli statusa;

d) druga rješenja u vezi sa izmjenama utvrđenog statusa;

(2) Sve promjene u podacima koji se vode u registru, organizacije su dužne prijaviti nadležnom ministarstvu, najkasnije u roku od 15 dana od dana nastanka promjene.

Član 23.

(Posebno regulisanje registra)

Federalni ministar rada i socijalne politike će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, posebnim aktom propisati način uspostave i detaljan sadržaj registra, aplikacioni obrazac redovnog članstva, kao i procedure vođenja i unosa podataka u registar OOSI, OCŽR, reprezentativnih OOSI i reprezentativnih OCŽR.

VIII – NADZOR

Član 24.

(Nadležnost)

Nadzor nad primjenom ovog zakona vrše nadležna ministarstva iz člana 10. stav (1) ovog zakona, svako u okviru svoje nadležnosti.

Član 25.

(Vrste nadzora)

(1) Nadzor iz člana 24. ovog zakona, može biti redovni i vanredni.

(2) Redovni nadzor vrši se svake tri godine prema unaprijed utvrđenom planu koji donosi federalni, odnosno kantonalni ministar (u daljem tekstu: ministar).

(3) Redovni nadzor može se vršiti i sukcesivno tokom perioda od tri godine.

(4) Vanredni nadzor vrši se u svim slučajevima kada nadležno ministarstvo ima saznanja da određena organizacija djeluje u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

(5) Redovan i vanredni nadzor vrši komisija koju imenuje ministar.

- (6) Rješenjem o imenovanju komisije, ministar određuje vrstu i način provođenja nadzora.

Član 26.

(Način nadzora)

- (1) Redovan i vanredni nadzor sprovodi se kao:
- a) neposredni nadzor – u sjedištu kontrolisane organizacije, direktnim uvidom u opće i pojedinačne akte, kao i sadržaj, način i uslove njenog rada ili
 - b) posredni nadzor - uvidom u dostavljene podatke i dokumentaciju.
- (2) Nakon provedenog nadzora, komisija sastavlja zapisnik koji čini sastavni dio konačnog izvještaja, koji se po izvršenom cjelokupnom nadzoru dostavlja ministru.
- (3) Zapisnik komisije o izvršenom nadzoru i rješenje ministra sa predloženim mjerama i preporukama dostavlja se organizaciji nad kojom je izvršen nadzor, a koja je dužna postupiti po istim, i u ostavljenom roku o tome organu nadzora predočiti dokaze.

IX – FINANSIRANJE

Član 27.

(Sredstva za rad)

Sredstva za rad organizacija osiguravaju se iz izvora utvrđenih u članu 38. Zakona o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 45/02).

Član 28.

(Budžetsko finansiranje)

- (1) Reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR mogu se finansirati iz budžeta, u skladu sa nivoom organizovanja, i to:
- a) iz budžeta općine – općinske reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR,
 - b) iz budžeta kantona – kantonalne reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR,
 - c) iz budžeta Federacije – federalne reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR;
- (2) Finansiranje se vrši putem javnog poziva, u skladu sa raspoloživim sredstvima za tekuću budžetsku godinu, a u svrhu podrške osnovnom funkcionisanju organizacije, radi izvršavanja programskih aktivnosti i zadataka.
- (3) U skladu sa st. (1) i (2) ovog člana finansirat će se one reprezentativne organizacije za koje se u postupku raspodjele sredstava po javnom pozivu utvrdi da ispunjavaju kriterije propisane u podzakonskom aktu iz člana 29. stav (1) ovog zakona, i koji u postupku javnog poziva iz stava (2) ovog člana ostvare najviši broj bodova na rang listi.

Član 29.

(Posebno regulisanje finansiranja)

Postupak, kriteriji, način raspodjele sredstava, prioriteta, namjena i svrha dodijeljenih sredstava, izvještavanje i obrasci izvještavanja, kontrola utroška kao i druga pitanja u vezi sa namjenskim utroškom sredstava, definisat će se posebnim podzakonskim aktom koji donosi ministar, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 30.

(Namjensko trošenje sredstava)

- (1) Organizacije su dužne dodijeljena sredstva trošiti u skladu sa namjenom utvrđenom u članu 28. stav (2) ovog zakona.
- (2) Bliža namjena i svrha utroška sredstava, kao i međusobna prava i obaveze korisnika i davaoca sredstava, definisati će se ugovorom.

Član 31.

(Kontrola utroška)

- (1) Odgovorna osoba i organi upravljanja organizacije odgovorni su za namjensko trošenje sredstava i izvještavanje u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima te propisima o budžetskom i finansijskom poslovanju.
- (2) Kontrolu namjenskog utroška sredstava vrši finansijska služba nadležnog organa koji je dodijelio sredstva, u skladu sa propisima o finansijskom i računovodstvenom poslovanju.
- (3) Izvještaj o izvršenoj kontroli sadrži zaključak o činjenici da li su sredstva utrošena namjenski ili nenamjenski.

Član 32.

(Nenamjensko trošenje sredstava)

- (1) U slučaju kada nadležna služba iz člana 31. stav (2) ovog zakona, utvrdi da su sredstva utrošena nenamjenski, obavezno se vrši povrat tih sredstava.
- (2) Organizacija kod koje se utvrdi nenamjensko trošenje sredstava, gubi status reprezentativnosti danom objave rješenja o prestanku statusa u službenom glasilu.

X – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33.

(Registracija)

- (1) U roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, nadležna kantonalna i Federalno ministarstvo će raspisati javni poziv za udruženja građana koja su se do stupanja na snagu ovog zakona smatrala udruženjima osoba sa invaliditetom ili udruženjima civilnih žrtava rata, da se registruju kao OOSI i OCŽR.
- (2) U roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, nadležna kantonalna i Federalno ministarstvo će raspisati javni poziv za utvrđivanje statusa reprezentativnosti OOSI i OCŽR.
- (3) Po isteku rokova iz st. (1) i (2) ovog člana, utvrđivanje statusa OOSI i OCŽR vršit će se po pojedinačnim zahtjevima, a utvrđivanje statusa reprezentativnosti putem javnog poziva.

Član 34.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE ZAKONA O ORGANIZACIJAMA I REPREZENTATIVNIM ORGANIZACIJAMA OSOBA SA INVALIDITETOM I CIVILNIH ŽRTAVA RATA

I - USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana III.2.e/, u vezi sa članom III.3.(3). Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je utvrđeno da, federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču socijalne politike.

Prema odredbama člana III.2.e/ i člana III.3./1/ i /2/ Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, federalna vlast i kantoni su zajednički nadležni za socijalnu politiku /u koju oblast spada i zaštita osoba sa invaliditetom/. Tu nadležnost ostvaruju zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti. U pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi.

Kantoni u ovoj oblasti imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (član III.3.(4)), kao i provoditi socijalnu politiku i uspostavljati službe socijalne zaštite (član III.4.j)).

Prema odredbama člana V.A.20./1/d/ Ustava Federacije Bosne i Hercegovine pored ostalih nadležnosti utvrđenih Ustavom, Parlament Federacije nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom obavezuje države potpisnice da osiguraju učešće osoba s invaliditetom u donošenju svih važnih odluka. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je prepoznala značaj osnivanja organizacija osoba s invaliditetom, te je u tom smislu još u okviru Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09), propisala da se u cilju ostvarivanja boljeg položaja i zaštite osoba s invaliditetom i zadovoljavanja njihovih potreba, ovisno od vrste i stepena invaliditeta, mogu osnovati udruženja osoba s invaliditetom, kao udruženja građana, koja, saglasno federalnom propisu o udruživanju građana, mogu osnovati osobe s invaliditetom same, ili ako to nije moguće zbog stepena invaliditeta, roditelji tih osoba, nastavno i drugo osoblje u ustanovama specijalnog obrazovanja i drugi građani. Također je propisano da nadležna tijela Federacije i kantona u utvrđivanju politike za ostvarivanje programa socijalne zaštite, trebaju ostvarivati suradnju sa udruženjima osoba s invaliditetom. Obzirom da je Zakonom o udruženjima i fondacijama Federacije BiH ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 45/2), propisano da udruženje mogu osnovati najmanje tri osobe, a prema istom su se osnivala i udruženja osoba s invaliditetom, u proteklih petnaestak godina broj ovih udruženja značajno se povećao. Osnovni razlog osnivanja jednog broja tih udruženja bio je ostvarivanje šanse da apliciraju na dodjelu budžetskih sredstava, a da pri tome nisu ostvarivali ni osnovnu funkciju i ulogu zbog koje je njihovo osnivanje predviđeno. Obzirom da nije postojao propis kojim se uređuje osnivanje i rad organizacija osoba s invaliditetom i druga značajna pitanja u smislu njihove društvene specifičnosti, kao što su zagovaranje, predstavljanje i finansiranje, za organe koji imaju obavezu suradnje s

ovim organizacijama u praksi se pojavio problem, prvenstveno u smislu finansijske podrške za osnovno funkcionisanje koja se udruženjima osoba s invaliditetom dugi niz godina dodjeljuje iz budžeta na svim nivoima vlasti, ali i u smislu predstavljanja i zastupanja stavova, kao i u procesima kreiranja i donošenja rješenja značajnih za populaciju osoba s invaliditetom. Potreba uređivanja ovog pitanja prepoznata je i u okviru Politike u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 76/08), te je i prvim strateškim dokumentom u oblasti invalidnosti - „Strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe sa invaliditetom u Federaciji BiH 2011-2015 godina“, planirano donošenje zakona o organizacijama osoba s invaliditetom. Obzirom da ova aktivnost nije izvršena, ista je planirana i u drugom, trenutno aktuelnom strateškom dokumentu - Strategija za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine (2016-2021).

Imajući u vidu značaj donošenja ovog propisa, kako u smislu uređivanja stanja u oblasti organizovanja i djelovanja organizacija osoba s invaliditetom, tako i u smislu izvršavanja obaveza propisanih UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom, koju je Bosna i Hercegovina potpisala i ratificirala, te ispunjavanju strateških planova i ciljeva, postoje opravdani razlozi za donošenje ovog zakona.

III - OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

- 1) Članom 1. Prednacrt, definiše se predmet ovog zakona u smislu da isti uređuje cjelokupan postupak sticanja statusa organizacije osoba sa invaliditetom (OOSI), i organizacije civilnih žrtava rata (OCŽR), te reprezentativne OOSI i reprezentativne OCŽR.
- 2) U članu 2. Zakona, dato je precizno značenje pojedinih pojmova koji se koriste u ovom propisu.
- 3) Članom 3. do člana 6., definiše se djelatnost organizacija čiji je rad i djelovanje predmet ovog zakona, kao i njihovo područje i svrha djelovanja te zadaci koji su sastavni dio njihovih redovnih aktivnosti, a na osnovu čega se u konačnici i vrši njihovo opredjeljenje kao organizacija OSI u odnosu na druga udruženja na području Federacije BiH.
- 4) Članovima 7. do 10. propisuje se postupak sticanja statusa OOSI i OCŽR. Tako su članom 7. precizirani organi kojima se podnose zahtjevi, a članom 8. uslovi koje organizacije moraju ispuniti, pri čemu je u pogledu predviđenih uslova napravljen izuzetak za teritorijalno manje kantone, te su za organizacije sa njihovog područja predviđeni „blaži“ uslovi za ostvarivanje jednog od predmetnih statusa. Član 9. definiše dokaze koje je potrebno dostaviti uz zahtjev za sticanje statusa, dok je članom 10. propisan način odlučivanja po istom, u smislu da nadležni organ rješenje kojim se rješava po zahtjevu donosi na osnovu prijedloga komisije. Obzirom na različitu praksu i uređenost unutar pojedinih organa predviđeno je da ove komisije mogu biti formirane po potrebi, ili kao stalno tijelo sa određenim mandatom.
- 5) Uslovi i postupak sticanja statusa reprezentativnosti propisani su članovima 11. do 15., predloženog teksta. U ovom dijelu predviđeno je da se status reprezentativnosti stiče u postupku javnog poziva, koji bi se redovno objavljivao svake tri godine. Predviđena je i mogućnost raspisivanja vanrednog javnog poziva, u slučaju da određena organizacija izgubi već utvrđeni status. U članu 14. preciziraju se dokazi koji obavezno moraju biti dostavljeni pri apliciranju na javni poziv, dok član 15. uređuje sam tok ovog postupka.

- 6) Članovi 16. do 18, predstavljaju zajedničke odredbe koje se odnose na utvrđivanje prestanka oba statusa, kao i posljedice koje isto ima u tačno određenim slučajevima. Tako je npr. za situaciju kada se organizaciji utvrdi prestanak statusa reprezentativnosti iz razloga jer nije opravdala dodijeljena joj sredstva, predviđeno da ista gubi mogućnost apliciranja po sljedećem redovnom javnom pozivu za utvrđivanje reprezentativnosti.
U ovom dijelu predviđena je i primjena propisa o upravnom postupku, te se uređuju situacije u slučaju pokretanja upravnog spora, u smislu preveniranja eventualnih posljedica zbog dužine trajanja sudskih postupaka.
- 7) U članu 19. i 20. Zakona, predviđena je mogućnost udruživanja organizacija na višem nivou, u cilju zastupanja interesa više vrsta populacija osoba sa invaliditetom, te omogućavanja njihovog zajedničkog nastupa pred različitim domaćim i međunarodnim organima.
- 8) Članovima 21. do 23., predviđa se uspostava registra OOSI i OCŽR i reprezentativnih OOSI i OCŽR, te navode podaci koje isti obavezno sadrži. Registar bi uspostavilo Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u okviru svoje postojeće elektronske baze podataka, a vodila pojedina ministarstva u dijelu iz svoje nadležnosti. Također je predviđena obaveza Federalnog ministra da svojim aktom precizira sva druga pitanja u vezi sa uspostavom, sadržajem i načinom vođenja registra.
- 9) Obzirom na stalne nedoumice u pogledu provođenja nadzora nad provedbom propisa, članovima br. 24. do 26., predviđa se vršenje nadzora nad primjenom ovog zakona. Tako se ovim odredbama preciziraju vrste nadzora, tok postupka i način njegovog izvršavanja.
- 10) Članovima 27. i 28., uređuje se finansiranje organizacija, u smislu da se definišu mogući izvori njihovog finansiranja, kao i da se iz budžeta mogu finansirati reprezentativne organizacije, u skladu sa nivoom organizovanja. Kako bi se izbjeglo stvaranje novih finansijskih obaveza za sve budžetske nivoe, predviđeno je da se finansiranje vrši putem javnog poziva, u skladu sa raspoloživim sredstvima.
Također je propisano da se mogućnost finansiranja ne odnosi na sve reprezentativne organizacije, već samo na one za koje se u postupku javnog poziva utvrdi da ispunjavaju predviđene kriterije za dodjelu sredstava te organizacije koje u postupku dodjele sredstava ostvare najveći broj bodova.
- 11) Članom 29. predviđeno je da će se ova oblast detaljnije urediti posebnim podzakonskim aktom.
- 12) U članu 30. do 32., propisana je obaveza trošenja sredstava u skladu sa namjenom predviđenom ovim zakonom, način kontrole te postupanje u slučaju nenamjenskog utroška sredstava.
- 13) Članom 33. predviđeno je da će se prva registracija za OOSI i OCŽR, izvršiti u roku od 30, odnosno za reprezentativne organizacije u roku od 60 dana, na osnovu javnog poziva, dok će se dalja registracija putem javnog poziva vršiti samo radi utvrđivanja statusa reprezentativnosti. Status OOSI i OCŽR nakon prve registracije vršit će se na osnovu pojedinačnih zahtjeva.
- 14) Članom 34. predviđeno je da ovaj propis stupa na snagu osmog dana od dana njegovog objavljivanja u Službenim novinama Federacije BiH.

IV – USKLAĐENOST PROPISA SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

U pogledu obaveze koja se odnosi na usklađivanje predmetnog Zakona sa pravnom tečevinom Evropske unije, ističemo da je analizom primarnih, sekundarnih te ostalih izvora prava EU, utvrđeno je da ne postoje mjerodavne odredbe sa kojima bi se vršilo usklađivanje.

V – FINANSIJSKE IMPLIKACIJE PREDLOŽENOG PROPISA

Za provođenje ovog zakona neće biti potrebno osigurati dodatna sredstva u Budžetu Federacije BiH.

U skladu sa Pravilnikom o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet („Službene novine Federacije BiH“ broj 34/16), pripremljena je i dostavljena odgovarajuća Izjava o fiskalnoj procjeni uticaja propisa na budžet Federacije BiH i drugih budžetskih korisnika.

VI – OBRAZLOŽENJE PRIMJEDBI NADLEŽNIH ORGANA

U skladu sa članom 37. Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH, Ured za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije i Federalno ministarstvo finansija, dostavili su svoju saglasnost na predloženi tekst prednacrta zakona bez primjedbi, odnosno primjedbe koje su imali, bile su formalnog karaktera i iste su otklonjene u toku postupka.

Svoju saglasnost dostavilo je i Federalno ministarstvo pravde uz primjedbu, koja se odnosi na primjenu člana 77. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05), u smislu da predloženi tekst prednacrta zakona podrazumijeva postupanje koje je u suprotnosti sa istim.

Naime, u pojedinim članovima Prednacrta predviđeno je da je podnosilac zahtjeva, odnosno udruženje građana, uz sam zahtjev dužno dostaviti i određene dokumente, između ostalih i dokaz o registraciji kod nadležnog ministarstva pravde, a što je u suprotnosti sa naprijed spomenutim članom u kojem se navodi da se u postupcima po zahtjevu građana ovakvi dokumenti o kojima se vodi službena evidencija pribavljaju po službenoj dužnosti.

Navedena primjedba nije prihvaćena iz razloga jer bi ovakvo postupanje izuzetno usporilo i otežalo proces registracije OOSI i OCŽR kao i reprezentativnih OOSI i OCŽR, u smislu dodatnog produživanja administrativnih postupaka radi njihovog pribavljanja, a u konkretnom slučaju se radi o dokazima koje podnosilac zahtjeva već posjeduje te mu dostavljanje istih ne predstavlja dodatno opterećenje.

Također, evidentno je da se naprijed navedeni član odnosi na građane kao fizička lica, te stoga nije do kraja jasno da li se primjenom istog mogu obuhvatiti i pravna lica što je slučaj kada je predmetni tekst prednacrta zakona u pitanju.